С Т А Н О В И Щ Е

от Проф. д-р Минко Стоев Хаджийски, ВТУ „ Св.Св. Кирил и Методий” на дисертационния труд на **Гълъбина Борисова Кендалова-Петрова** на тема**, „ВЗАИМОВРЪЗКАТА АЛЕКСИТИМИЯ-ЕМПАТИЯ ПРИ СИТУАТИВНА И ЛИЧНОСТНА ТРЕВОЖНОСТ “,** представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор ” **,** по научна специалност „3.2. Психология”

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

В дисертацията се разглежда взаимовръзката и взаимозависимостите между три психологически феномена – алекситимия, емпатия и тревожност. Ако за тревожността и емпатията е писано твърде много в различни дискурси, то алекситимията е сравнително малко обсъждана, както в психологически, така и психопатологичен аспект и е обект на изследователски интерес за сравнително ограничен кръг специалисти. Намирането на нейните връзки с две важни понятия – едното /тревожност/ често обект на психологическа помощ а другото необходимо условие и даже терапевтичен фактор за нейната успешност, определя актуалната значимост на проблема, както в научен, така и в приложен план.

Дисертационният труд, с обем 166 страници, се състои от увод, изложение в четири глави, заключение, литература, приложения. Основният текст съдържа 54 таблици и 8 фигури. Списъкът с използваните литературни източници се състои от 231 заглавия, от които 29 на кирилица и 202 на латиница.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Следвайки съдържанието на дисертацията могат да се отбележат редица достойнства, които определят нейната научна и практическа стойност.

- В увода ясно са очертани значимостта на проблема и необходимостта от изследване. Правилно са посочени челта и изследователските намерения, формулирани като задачи.
- В Първата глава авторката представя теоретично трите категории, които са обект на изследване. Прави впечатление премерената целенасоченост и същевременно информативна достатъчност, предвид сложността и емоционалния характер на алекситимията, тевожността и емпатията, които са и състояния и черти и разстройства. Оценявам положително описанието на невробиологичната им основа.
- Постановката на изследването е описана в отделна глава (втора) на дисертацията. Ясно са определени целта и задачите на изследването. Добро впечатление прави подробното описание и графично и таблично показване на извадката. Намирам за удачен изследователски момент разделянето ѝ на три групи, което дава възможност за сравняване на резултатите и по-конкретни изводи. Шестте хипотези са добре замислени, формулирани и верифецируеми. Методиката включва статистически методи и специфични психологически инструменти, които са адекватни на изследователските цел и задачи. Следва да се отбележи подробното описание на тестовете откъм тяхната статистическа надеждност и валидност. Като принос може да се определи апробирането на Тестът за емпатиен потенциал. Интересно е и насочването на докторантката към използване на Въпросника за ситуативна и личностна тревожност STAI вместо обичайния за подобни случаи тест на Спилбъргър.

- Резултатите са обсъдени и анализирани пространно и задълбочено и представени нагледно в табличен вид на Третата глава. Обстоятелството, че се изследват три елемента при три групи респонденти, съобразно на демографските дадености, очевидно налага статистически анализ наред с психологическия. Отделните хипотези са разгледани подробно според резултатите и ясно определени като дозаканост,частична дозаканост или недоказаност.
- Четвъртата глава „ Теоретико-практически препоръки за добра консултативна практика” е своеобразно осмисляне на резултатите от изследването и използването им в психотерапевтичен план. Не случайно главата започва с параграф, който показва най-значимите за практиката изводи. Моделът за консултативна помощ е съобразен с особеностите на алекситимията, тревожността и емпатията и технически обезпечен, без да се афишира неговата ефективност. Същата според авторката е въпрос на бъдеща проверка в практиката.
- Авторското виждане за приносите е скромно показано, но съвсем адекватно. Свързаните с тази тематика публикации, ясно говорят за един траен научен интерес в една малко дискутирана област.

3. Бележки

Към дисертационния труд нямам съществени, касаещи съдържанието бележки. Бих споменал само, че задача 5 в постановката на изследването е по-скоро задача на цялата работа , а не на изследователската част. Освен това се забелязва известно структурно разминаване между дисертацията и автореферата.

4. Заключение

В заключение намирам, че дисертационният труд на Гълъбина Борисова Кендалова-Петрова е новаторски по същество, задълбочен, полезен не само за консултативната практиката и интересен. Считам, че

отговаря напълно на изискванията за придобиване на образователната и научна научната степен „доктор”.

5. Оценка на дисертационния труд

Давам **положителна оценка** и препоръчвам на уважаемото жури да присъди на Гълъбина Борисова Кендалова-Петрова образователната и научна степен „доктор по психология”.

15 януари 2021 г.

Член на журито:

/Проф.д-р Минко Хаджийски/